

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 168/2024-6

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Dudíťa a Rastislava Kaššáka prerokoval oznámenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky **Ivana Fiačana** o dôvodoch jeho vylúčenia z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 649/2024 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Ivan Fiačan **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 649/2024.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a oznámenie

1. Sudca Ivan Fiačan podľa § 50 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) oznámil podpredsedovi ústavného súdu možné dôvody svojho vylúčenia podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 649/2024.
2. Pokynom podpredsedu ústavného súdu z 19. marca 2024 bolo oznámenie podľa čl. IV bodu 1 písm. d) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2024 do 31. decembra 2024 pridelené na rozhodnutie podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde do IV. senátu ústavného súdu.
3. Z oznámenia vyplýva, že vec vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 649/2024 bola pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému – členovi III. senátu ústavného súdu, ktorého členom je aj sudca Ivan Fiačan. Po oboznámení sa s obsahom ústavnej sťažnosti vedenej pod sp. zn. Rvp 649/2024 menovaný sudca zistil okolnosti, ktoré môžu zakladať jeho vylúčenie z konania a rozhodovania v danej veci, a to pre pomer k právnenému zástupcovi sťažovateľa. Predmetom

konania je rozhodovanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Jiřím Martausom, ktorý namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 16 ods. 2 v spojení s čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práv podľa čl. 3 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/2 Gn 91/23/1000, Krajskej prokuratúry v Trenčíne v konaní vedenom pod sp. zn. 3Kn 166/23/3300, Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby Ilava v konkrétnych obdobiach.

4. Sudca Ivan Fiačan oznámil, že v predmetnej veci môžu vzniknúť objektívne pochybnosti o jeho nezaujatosti. Uviedol, že s právnym zástupcom sťažovateľa sa osobne pozná, tykajú si a ich vzťah možno označiť ako „značne priateľský“, čo vyplýva zo skutočností, že s právnym zástupcom sťažovateľa spoločne pôsobili ako justiční čakatelia a sudcovia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, neskôr ako advokáti, pričom právny zástupca sťažovateľa bol jeho spolupracujúcim advokátom a sídlo ich advokátskych kancelárií bolo v identických nebytových priestoroch. S právnym zástupcom sťažovateľa sa sporadicky navštevujú a poznajú sa aj ich rodiny, teda tento vzťah presiahol pracovno-profesijnú úroveň. Tento pomer k právnemu zástupcovi sťažovateľa vylučuje, aby konal v tejto veci.

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu môže sám vyhlásiť svoju zaujatosť vo veci; musí tak urobiť písomne bezodkladne a uviesť jej dôvody.

7. Nestrannosť sa obyčajne definuje ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti). V judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), na ktorú nadväzuje aj judikatúra ústavného súdu, sa rozlišuje nestrannosť subjektívna a nestrannosť objektívna.

8. Subjektívne chápanie nestrannosti je posudzovaním správania súdu (sudcu). Pri teste subjektívnych okolností sa zisťuje osobné presvedčenie, postoj sudcu alebo jeho záujem v prerokúvanej veci. Osobná nestrannosť sudcu sa predpokladá, kým sa nepreukáže opak. Takýmto opakom môže byť sudcom prejavené nepriateľstvo alebo neznášanlivosť. Pri teste objektívnych okolností je dôležitá perspektíva nestranného pozorovateľa a relevantné je aj zdanie zaujatosti, teda či sú dané okolnosti, ktoré môžu vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcu (Daktaras proti Litve, sťažnosť č. 42095/98, rozsudok ESLP z 10. 10. 2000, bod 32). Pri objektívnom teste je dôležitým kritériom dôvera verejnosti v rozhodovanie (II. ÚS 36/2012).

9. Objektívna nestrannosť sa naproti tomu neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže subjektívne rozhodovať absolútne nestranne, ale napriek tomu jeho nestrannosť môže byť vystavená oprávneným pochybnostiam so zreteľom na

jeho štatút či funkcie, ktoré vo veci vykonával. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Podľa názoru ESLP objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prerokúvanej veci a účastníkom konania. Rozhodujúcim prvkom rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania (jeho právneho zástupcu) je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že naznačujú nedostatok nestrannosti súdu (rozsudok ESLP vo veci Pullar v. Spojené kráľovstvo).

10. Zo subjektívneho hľadiska je vzhľadom na obsah oznámenia samotného sudcu ústavného súdu zjavné, že sa z dôvodu intenzity a povahy jeho vzťahu k právnemu zástupcovi sťažovateľa subjektívne cíti zaujatý. Intenzita jeho vzťahu s právnym zástupcom sťažovateľa presahuje rámec bežnej známosti či kolegiality. Z objektívneho hľadiska je zrejmé, že vzťah medzi ústavným sudcom a právnym zástupcom sťažovateľa bol nadštandardný v minulosti a takým zostal aj v súčasnosti, čo vyplýva z toho, že spolu trávia čas v rámci súkromnej sféry ich života a poznajú sa aj ich rodiny. Tento vzťah je preto takej intenzity, že aj u nestranného pozorovateľa je spôsobilý vzbudiť pochybnosť o nestrannosti sudcu ústavného súdu, ak bude rozhodovať o ústavnej sťažnosti sťažovateľa.

11. Ústavný súd tak súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 649/2024 a dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu III. senátu ústavného súdu Ivana Fiačana dospel k záveru, že v tomto prípade sú naplnené podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ako aj podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu Ivana Fiačana z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 649/2024, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

12. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

13. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu